

Dopisi.

Iz Ormoža. (Boj za okrajno bolniško blagajnico.) Takih bojev že dolgo ni videl ormoški okraj, kakor sedaj, ko se vršijo volitve odposlancev za občni zbor okrajne bolniške blagajne. Nemčurska stranka je napela vse moči, da bi dobila ta zavod v roke. Agitatorji so letali od volilca do volilca, kupovali glasov, širili laži o dose-danjem vzornem načelstvu, da, pretili so nekaterim z gmotno škodo, ako ne bodo dali nemčurskim kandidatom svojih glasov. Posebno sta se odlikovala dva gospoda, katera sta se grozila, da bode občinska hranilnica izterjevala posojila od slovenskih volilcev. Na to dejstvo opozarjamo politično oblast, katera naj napram temu gospodoma potrebno ukrene. — V pohvalo zavednim volilcem moramo reči, da se niso dali pregovoriti z neumnimi kvantami teh poštenjakov, ampak so kot jeden mož, posebno v Središču, volili samo narodno zanesljivo odposlanca. Istotako so se vrlo držali volilci na Humu, kjer je samo jeden omahljivec prodr. V Ivajnkovcih so bili narodni kandidati jednoglasno, v Sodičih pa razven velikonedeljskega pragermana Škvorča narodni odposlanci s pretežno večino, nekateri jednoglasno, izvoljeni. Navdušenje je bilo povsod veliko in odkritosrečno. Vsak je storil svojo narodno dolžnost, dasi se je naša agitacija omejila na zadnje trenutke pred volitvijo.

V Ormožu samem je neutrudljivi Petek zbobnal vse nemčurje in delavce tukajšnje bolnišnice skupaj ter kakor vojskovodja prikorakal na volišče. Res se mu je posrečilo pridobiti svojim kandidatom večino, kar pa je za konečni izid brezpomembno.

Pri tej priliki moramo omeniti, da nas izid volitev ni sicer presenetil, vendar pa vzradostil! Dokazano je, da so naši obrtniki kakor delavci poštenjaki, zavedni Slovenci, kateri ne prodajo svojega prepričanja za Judežev groše privandranega Čiča in njegovih pomagačev. Dokler imamo take može, ne bo gospodaril v bolniški blagajni Dr. Delpin, Petek in drugi.

Po izidu volitev odposlancev zagotovljena nam je večina pri občnem zboru, kateri se vrši dne 10. t. m. Istim omahljivcem, katere je volila nemčurska stranka v Ormožu, — ker popolnoma zrelih nemčurjev ni zadostno število, morali so poseči po omahljivcih, pri čemur se jim je pa zgodila nesreča, da so zadeli tudi na značajne narodnjake, ki bodo glasovali s Slovenci, — istim omahljivcem kličemo: Ne pozabite, da ste Slovenci!

S Kumna na Pohorju. (Kaj je z našim rekurzom?) L. 1892. je krajni šolski svet Sv. Lovrenca v Puščavi šolski oblasti predložil prošnjo, naj bi se v naši skupni štirirazrednici v prvem in drugem razredu učilo nemški in slovenski, (slovenski seveda le toliko, kolikor je z ozirom na slovenske otroke neobhodno potrebno), v tretjem in četrtem razredu pa bi pouk naj bil čisto nemški, slovenščina se le učila po tri ure na teden kot predmet.

Nato je okrajni šolski svet mariborski koncem vzmoladi leta 1893. sklenil, da se ustreže, ne oziraje se na druge občine, Lovrenčanom glede na učni jezik, da pa o slovenščini, ki naj bi se v 3. in 4. razredu učila po tri ure na teden, ima odločiti pravico le deželni šolski svet; zoper ta odlok imajo občine, ki šolo vzdržujejo, pravico rekurirati. Kar je okrajni šolski svet odredil, se je v šoli jelo seveda takoj praktirati; slovenščine slišijo naši gorski otroci odslej že v prvem razredu malo, v drugem še manje, v tretjem in četrtem pa čisto nič.

Naša občina je zoper ta ukrep na podlagi jednoglasnega sklepa o pravem času, 15. julija 1893. vložila rekurz, v katerem zahteva, da se učni jezik naj ravna po jeziku, ki ga govori večina otrok. Tako se nam je zdelo pametno in za našo dečo koristno. Ali od tega leta, to je od l. 1893. pa do današnjega dne na naš rekurz še nimamo odgovora,

in kar se tiče slovenščine kot učnega predmeta, čitamo ravnokar, to je čez 5 let, po časnikih, da je deželni šolski svet sedaj odredil materinščini naših otrok po tri ure na teden, in to, kakor slišimo, še le vsled pritiska.

Mi vprašamo! Kaj je z našim rekurzom? Ga je li krajni šolski svet potajil, ali v okrajnem šolskem svetu Achitsch «zalozil», ali pa se deželnemu šolskemu svetu tako dopada, da se od njega ločiti ne more? Dragi Kumenčani, tukaj bode treba, da občina pritiska, in pritiskati bode se treba mnogo, to uže vemo naprej, ker se gre za šolo slovenskih otrok. Ali naj se nam ne vnoža, boriti se za pošteno stvar in za blaginjo naše dece! — Tako postopajo v Avstriji oblasti, ki imajo zakone varovati; ali ni skrajno žalostno, da se mora kmetski človek z oblastjo piliti, da ta zakon pravično izvrši? Lahko gre v državi vse navskriž, če oblasti ljudstvu tako slab vzgled dajejo! Seveda, ker bi vsled našega rekurza šola ne mogla ponemčevati naših otrok, radi tega se zakonom sme biti v obraz. In take oblasti moramo mi plačevati s krvavimi krajcarji!

Iz Peka. (Naša šola.) Do velike noči smo imeli slavnoznano dvorazredno ponemčevalnico, ki je za svojega obstanka zbegala mnogo ljudi in popačila mnogo otrok. O veliki noči bi imela nehati; zakaj, to utegnejo bralci še pomniti. Reiser, ki je dajal hišo, se je namreč bil šole naveličal, nemški šulverajn pa, ki je plačeval učitelja, nima več denarja! Ali nemška šola mora biti, in prusaki so šolo hoteli občini obesiti na vrat. Seveda so jim vse oblasti pomagale, kar se je dalo, ali pri zadnji instanci, do katere smo bili rekurirali, so vendar še spoznali, da v Avstriji nikomur ni treba daru sprejeti, če ga ne mara, in le tako smo se šole obranili. Vsled tega sta pred veliko nočjo Reiser in nemški šulverajn deželnemu šolskemu svetu naznanila, da z velikim tednom šola v Pekrah neha. O tem izjavi je deželni šolski svet, kakor je uže treba, obvestil tudi okrajni šolski svet mariborski, in človek bi mislil, sedaj je stvar v redu in naše ponemčevalnice vendar enkrat konec. Učitelja, ali prav za prav germanizatorja sta se odselila, in bilo je tiho in mirno. Ali glejte! Neki veter je Wessiagga prinesel zopet nazaj in prvi dan po veliki noči je šola bila zopet odprta, in iskalo se je učencev, toda le za jednorazrednico, kakor se je pravilo. Sedaj imamo zares jednorazrednico, in sicer od prvega dne po veliki noči sem. Kako je to le zakonito mogoče? Dvorazrednica se je odpovedala; nato se ne more dvorazrednica skrčiti v jednorazrednico, ker one več ni, ampak ustanoviti je treba novo šolo. To pa ne gre tako hitro, vsaj doslej še nismo doživeli, da bi se bila nova šola ustanovila v jednem tednu. Tistim, ki izrečejo, da bodo šolo ohranjevali, je na pr. vendar treba predložiti učne načrte, ki se imajo poprej natanko pregledati, predno se šola dovoli, in tak akt gre od jedne oblasti do druge in leži tu in leži tam. Po katerem učnem načrtu je gsp. Wessiagg doslej nemčeval? Toda kaj se bomo vprašali; saj vemo, da je pri nas vse mogoče, če se gre za nemčevanje. Visok uradnik je nedavno rekel: «V Avstriji so zakoni le za Slovane in uboge ljudi,» in imel je prav. Mi le pristavljamo, da je tako postopanje v državi, kakor uči zgodovina in pravi zdrava pamet, znamenje njenega gotovega razpada.

Pri tej priliki pa se obračamo še enkrat do starišev pekarskih posilnemskih otrok z mirno, dobrohotno in odkritosrečno besedo. Vi torej pošiljate svoje slovenske otroke v nemško jednorazrednico; ali veste, kaj delate? Kdor ne daja otroku svojemu telesne hrane, je rabelj, in otrok se mu odvzame ter izroči drugim v izrejo. Kaj pa je tisti, ki zabranjuje nedolžnemu, brezpomocnemu otroku dušno hrano, ki je človeku ravno tako potrebna, kakor telesna, in za katero imajo stariši po božjih zakonih ravno tako skrbeti, kakor za ono? Vaš odgovor bo kedaj težak, doživeti

pa še utegnute, da vas bodo otroci vaši proklinjali, ker bodo sirote zaradi vas. Takšna bo njih molitev za pokoj vaše duše! Stariši, če ste zbegani, dajte si malo miru ter premislite, kaj je prav, kaj ni prav. Svet je dandanes poln peklenških duhov, in dobro si pogledajte tistega, ki vam svetuje, predno ga ubogate. Srečnih vas ne stori krajcar, tudi ne zlat, ampak jedino le dobra vest, srečna zadovoljnost in hvaležnost srečnih otrok. Tako je bilo, odkar je svet, in drugače tudi v prihodnje ne bo, najsi prusaki še tako širokoustijo; ti vas ne bodo osrečili. Ali nimate v bližini trorzredne dvojezične dobre šole lembske, ki se celo lahko razširi v štirirazredno, če je treba, in za katero itak plačujete?

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. (Zidanje nove farne cerkve.) Svota za zidanje nove farne cerkve je v 6. upravnem letu precej narastla, in sicer za 2484 gld. 75 kr., tako da znaša vsa svota: 12.466 gld. 83 kr. — V preteklem upravnem letu so bili večji zneski tile: Volilo po pok. č. g. župniku Fr. Klobasu 1332 gld. 47 kr., dar vlč. g. Jakoba Košara, župnika v pokoju 500 gld.; dar preč. g. Martina Stranjšaka, nadžupnika, dekana in čast. kanonika v Hočah 50 gld.; in sesto letnina vlč. gsp. Jožefa Sinkota, župnika pri Sv. Bolfanku, kot šentjurijskih rojakov; — naj bo tem blagim dobrotnikom izrečena tukaj očitna zahvala.

Tudi farmani se nove cerkve v oporokah spominjajo; tako smo v preteklem letu dobili štiri legate po 10, 11, 5 in 36 gld. — Domači udje in dobrotniki pa so letos le malo darovali; uzrok je ta, ker se je določil način, po katerem upamo hitreje priti do cilja, namreč, da vsak posestnik v teku treh let odrajta trikratno direktno ali cesarsko dačo. Odborniki so hodili obljub pobirat; žal da so le redki popolen znesek podpisali, velika večina je zaostala za določeno svoto, nekateri pa celo ničesar niso podpisali, rekši: Kadar se bo začelo zidati, bodo že nekaj darovali; taki ne pomislijo, da če bi vsi tako rekali, ne bi nikdar začeli, zakaj na same take obljube nam prečast. knezoškofijstvo in visoka c. kr. namestnija ne bi nikdar dala dovoljenja za zidanje. — Novo cerkev bi že vsi radi videli, toraj donajšajte zdaj darove! Čim prej jih bo zadosti, da dobimo dovoljenje, tem prej začnemo z zidanjem.

Razne stvari.

Domače.

(Mil. knez in skof) bodo birmovali prihodnje dni v ljutomerski dekaniji in sicer dne 11. julija pri Št. Petru v Gornji Radgoni, dne 12. pri Kapeli, dne 12. v Veržeju, dne 13. v Ljutomeru, dne 14. pri Sv. Križu, dne 16. pri Mali nedelji, dne 17. v Št. Juriju ob Ščavnici.

(Shode volilcev) skliče letos v šmarijskem, sv. lenartskem, ormoškem in ptujskem okraju, in sicer prvega v Šmarijah v nedeljo 17. julija popoldan ob 3. uri pri g. Jagodiču, državni poslanec g. dr. L. Gregorec.

(Okrajni zastopceljski) je dne 4. julija sklenil odposlati peticijo na naučno ministerstvo, naj se osnuje slovensko vseučilišče v Ljubljani, na pravosodno ministerstvo, naj zaukaže nadsodišču v Gradcu v slovenskih pravnih slovenski obravnavati, zatem pa v Ljubljani za Kranjsko, Koroško in Spodnji Štajar osnovati novo nadsodišče, na trgovinsko ministerstvo, naj oskrbi za novo poštno poslopje v Celju slovensko-nemški napis, dvojezične pečate in naj tu nastavlja slovenščine zmožne uradnike, kateri ne bodo kazali sovraštva Slovincem, na železniško ministerstvo, naj zaukaže na južni železnici itd. slovenska imena postaj in da bodo sprevodniki njih imena tudi slovenski izklicevali. Prošnje so sestavili Hribar, notar Baš in dr. Hrašovec. Vsebinsa se objavi doslovno v naših listih.